

Program Evropske Unije "IPA II" za "Kosovo"

Produkt D1.1.1

BRZ IZVEŠTAJ PROCENE I PREPORUKE

"Krenuti napred:

Promocija veće efikasnosti i efektivnosti
u borbi protiv trgovine ljudima na Kosovu"

Projekat Financiran od EU
upravljan
od kancelarije Evropske Unije na Kosovu

Projekat je realizovan od
Family and Childcare Centre
(KMOP)

Br. Ugovora:

2016/382-826

Brz Izveštaj Procene i Preporuke

INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ(IPA II) Linija

Budžeta: BGUE-B2014-22.020101-C1-ELARG DELKOS

Referentni broj: EuropeAid/150787/DD/ACT/XK

“KRENUTI NAPRED: PROMOCIJA VEĆE EFIKASNOSTI I EFEKTIVNOSTI U
BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA NA KOSOVU”

BROJ UGOVORA: 2016/382-826

Produkt D1.1.1

Brz Izveštaj Procene o potrebama za izgradnju kapaciteta za Zainteresovane strane Protiv-Trgovine Ljudima u pogledu osivnja grupe trenera

Informacije Dokumenta

Krajnji rok za dostavu produkta	30/06/2017
Aktualni datum dostave	30/06/2017
Ime organizacije koja je lider kontraktor za ovaj produkt	KMOP
Revizija	2.0

Nivo Diseminacije (Širenje Informacija)

PU	Javna	X
PP	Ograničena za druge učesnike programa (uključujući i Službe Komisije)	
RE	Ograničena za grupu koja je određena od strane konzorcijuma (uključujući i Službe Komisije)	
CO	Poverljivo, samo za članove konzorcijuma (uključujući Službe Komisije)	

Lista Autora	
Autor	Partner
Nehare Zeqiraj	KMOP
Blerta Perolli-Shehu	KMOP
Glavni Recenzenti	
Recenzenti	Partner
Antonia Torrens	KMOP
Vassia Karkantzou	KMOP
Effie Lyrusti	EPLO
Alexandra Koufouli	EPLO
Hamijet Dedolli	PVPT
Floriana Ferri	PVPT
Verzije	
Verzija	Sadržaj
1.0	Razvoj Draft verzije v01
2.0	Finalna verzija

Projekat je finansiran uz podršku Evropske Komisije.
 Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost autora, i ne može ni na koji način da odražava stavove Evropske Unije

TABELA SADRŽAJA

TABELA SADRŽAJA	4
LISTA SKRAĆENICA	5
1. SADRŽAJ	6
2. UVOD	8
3. OSNOVNE INFORMACIJE	8
4. METODOLOGIJA	11
5. NALAZI	14
Ključno pitanje 1: Postoji potreba za izgradnju kapaciteta u strateškom planiranju, kao i M&E mehanizama	
Error! Bookmark not defined.	
Ključno pitanje 2: Postoji potreba za poboljšanjem angažovanja i koordinacije zainteresovanih strana.....	
Error! Bookmark not defined.	
Ključno pitanje 3: Postoji potreba za uspostavljanje održivog izvora nacionalnih trenera koji mogu da pruže trening/obuku zainteresovanim lokalnim stranama pod koordinacijom NKBTUJ /KNKBTUJ	
Error! Bookmark not defined.	
6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	18
7. ANEKS 1: DRAFT PROGRAMA ZA TRENING.....	18

LISTA SKRAĆENICA

Skraćenica	Značenje
PTLj	Protiv – Trgovine Ljudima
OCD	Civil Society Organisation
Tabela Stila Sadržaja	Tabela Stila Sadržaja
EPLO	Evropska Organizacija za Javno Pravo
IOM	Internacionalna Organizacija za Migraciju
KMOP	Centar za brigu Porodice i Dece
M&E	Monitorisanje i Evaluacija
MRSZ	Ministarstvo Rada I Socijalne Zaštite
NAPTLJ	Nacionalni Koordinator Protiv Trgovine Ljudima
NMR	Nacionalni Mehanizam Referisanja
KNKPTLJ	Kancelarija Nacionalnog Koordinatora Protiv Trgovine Ljudima
PVPT	Centar za Zaštitu Žrtava i Prevenciju Trgovanja Ljudima
SOP	Standardne Operativne Procedure
TLJ	Trgovina Ljudima
PPT	Procena Potreba Treninga
TzT	Trening za Trenere
TMR	Transnacionalni Mehanizam Referisanja
ŽTLj	Žrtve Trgovine Ljudima
WINPRO	Program Zaštite Svedoka

1. SADRŽAJ

Svrha ove Procene Potreba za Treningom (PTT) je da se procene potrebe za izgradnju kapaciteta glavnih institucija odgovornih za koordinaciju napora za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu, odnosno Nacionalnog Koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima (NKBTLJ) i njegove kancelarije (KNKBTLJ) i sa ostalim članovima Nacionalnog Autoriteta za borbu protiv trgovine ljudima, i da vodi razvoj relevantnog plana za izgradnju kapaciteta i programa treninga koji će biti realizovan tokom implementacije projekta u skladu sa Nacionalnom Strategijom i Akcionim Planom protiv trgovine ljudima 2015-2019

Kroz ovaj PPT mi smo prikupili neophodne informacije i procenili potrebe za izgradnjom kapaciteta s ciljem procene potreba NKBTLJ /KNKBTLJ s jedne strane, a s druge strane, draftirati Program Treninga za Trenere (TzT) za uspostavljanje grupe trenera da ojačaju sprovođenje politike protiv trgovine ljudima i sličnih mera i podrške u buduću rad NKBTLJ /KNKBTLJ u izgradnji kapaciteta ključnih aktera za borbu protiv trgovine ljudima u skladu sa nastalim trendovima i razvojem na terenu. Glavni cilj ove inicijative je obuka o implementaciji Nacionalnog Referentnog Mehanizma (NRM) i Standardnih Operativnih Procedura (SOP). Izgradnja kapaciteta će biti usmerena na Nacionalni nivo - sa ciljem jačanja mehanizma za koordinaciju i implementaciju među zainteresovanim stranama (vladavina zakona, akteri prevencije i zaštite) koji se bave problemima trgovine ljudima, unapređuju dugoročnu (re) integraciju ŽTLJ, poboljšavaju standarde u adekvatnoj primjeni Nacionalne Strategije i Akcionog Plana za borbu protiv trgovine ljudima 2015-2019, kao i funkcionisanje implementacije Nacionalnog Referentnog Mehanizma (NRM) i implementaciju SOP-a. Procena potreba za izgradnjom kapaciteta NKBTLJ /KNKBTLJ implementirana je u bliskim konsultacijama (sastanci i intervjui) sa ključnim zainteresovanim stranama koje čine Nacionalni Autoritet PTLJ, to jest, samu strukturu NKBTLJ /KNKBTLJ i ostale članove i kroz desk istraživanje na random mestu s ciljem procene mogućih nedostataka u veštinama i znanju, kao i relevantnih interesnih grupa za vođenje razvoja sveobuhvatnog programa treninga.

PPT je identifikovala propuste u oblasti strateškog planiranja i razvoja vještina koje zahtijevaju akciju prema NKBTLJ i KNKBTLJ jer imaju direktnu implikaciju na sljedeću strategiju.

Praznine su takođe identifikovane u sakupljanju i korišćenju mehanizama za monitorisanje.

Na osnovu izvršene procene utvrđena su tri ključna pitanja:

1. Postoji potreba za izgradnju kapaciteta u strateškom planiranju, kao i mehanizme za M&E
2. Postoji potreba za poboljšanje angažovanja zainteresovanih strana i koordinacije
3. Postoji potreba da se uspostavi grupa trenera koji mogu da pruže trening lokalnim zainteresovanim stranama pod koordinacijom NKBTLJ /KNKBTLJ

Nalazi i zaključci izneseni u ovom dokumentu korišteni su za izradu draft Programa Treninga koji je u Aneksu 1. Draft Trening Programa.

2. UVOD

Svrha ove Procene Potreba za Treningom (PPT) je da se procene potrebe za izgradnjom kapaciteta glavnih aktera u borbi protiv trgovine ljudima, a posebno Nacionalnog Koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima (NKBTJ) i njegove kancelarije (KNKBTJ), kako bi se vodio razvoj odgovarajućeg plana za izgradnju kapaciteta i program treninga u skladu sa Nacionalnom Strategijom i Akcionim Planom za borbu protiv trgovine ljudima 2015-2019. Ovaj PPT se sprovodi u okviru projekta koji se finansira iz EU "Krenuti napred - promovisanje veće efikasnosti i efektivnosti u borbi protiv trgovine ljudima na Kosovu" koji implementira Centar za Zaštitu Porodice i Djecu (KMOP) u saradnji sa Organizacijom Javnog Zakona Evrope EPLO (GR) i Centra za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudskim bićima (PVPT) na Kosovu (finansiran od strane Kancelarije EU na Kosovu). Projekat je započeo u Januaru 2017 i trajaće do Januara 2020 godine sa opštim ciljem povećanja efikasnosti i efektivnosti borbe protiv trgovine ljudima na Kosovu povećanjem sposobnosti Kosovskih institucija da efikasno koordiniraju i implementiraju sve napore u borbi protiv TLJ u skladu sa najboljim praksama i legislativom EU i ukupnim razvojnim prioritetima Kosova.

Kao što je navedeno u izveštaju o početku projekta, potrebno je sprovesti zajedničku obuku ključnih aktera (policije, advokata žrtava, socijalnih radnika, tužilaca, sudija i pružalaca skloništa) koji su uključeni u Nacionalni mehanizam upućivanja (NRM), sa ciljem da se ojača Institucionalni odgovor na trgovinu ljudima, poboljšati implementaciju SOP-a i poboljšati međuinstitucionalnu saradnju i koordinaciju među njima. Na osnovu inputa dobijenih u početnoj fazi projekta, optimalan način da se to postigne jeste grupa trenera koji će preuzeti centralnu ulogu u daljoj izgradnji kapaciteta lokalnih aktera i profesionalaca koji su direktno ili indirektno uključeni u oblast borbe protiv trgovine ljudima. Zbog toga se predlaže da se adresiraju dugoročne potrebe za izgradnju kapaciteta članova Nacionalnog Autoriteta kroz pružanje Programa Treninga za Trenere (TzT) maloj grupi trenera koji će biti odabrani u saradnji sa NKBTJ i njegove kancelarije. Trebalo bi naglasiti da bi dostavljanje Programa trebalo zakazati imajući u vidu planirani razvoj drugih relevantnih projektnih proizvoda, kao što su transnacionalni SOP.

Rad na sprovođenju ove PPT bio je usredsređen na identifikaciju i snage i potreba glavnih zainteresovanih strana za borbu protiv trgovine ljudima i ključnih nadležnosti NKBTJ /KNKBTJ -a, kako bi se razvio efikasan program izgradnje kapaciteta koji će izgraditi potrebne kapacitete za implementiranje Nacionalne Strategije Protiv-TLJ. Zbog toga je glas raznih zainteresovanih strana od suštinskog značaja za izgradnju sadržaja programa Treninga koji bi opremio grupu trenera sa vještinama, znanjem i stavovima u rešavanju problema Protiv-TLJ i efikasnom i efektivnom borbom protiv trgovine ljudima na Kosovu. Prioriteti identifikovani iz PPT, zajedno sa doprinosima drugih ključnih zainteresovanih strana i informacija o ciljanim aktivnostima treninga biće uključeni u plan Treninga. Nacrt plana treninga je naveden u Aneksu 1, na osnovu zaključaka i preporuka iz poglavlja 6 - Zaključci i preporuke.

3. OSNOVNE INFORMACIJE

Borba protiv trgovine ljudima je ključni vladin prioritet na Kosovu i jedan od glavnih preduslova za pridruživanje EU. Ovo se odražava u najnovijoj Nacionalnoj Strategiji protiv trgovine ljudima (Nacionalna Strategija 2015-2019) koja jasno navodi da je trgovina ljudima kršenje ljudskih prava i jedan od najagresivnijih oblika organizovanog kriminala koji podriva Kosovsko društvo. Ljudsko dostojanstvo je rangirano kao jedna od osnovnih ljudskih vrednosti u najvišem pravnom aktu, Ustavu Republike Kosovo, prema tome, institucije Republike Kosovo su posvećene preduzimanju svih neophodnih mera kako bi se ova vrednost efikasno osigurala, a pored toga, da zaštiti ljude iz Kosova od negativnog fenomena trgovine ljudima, kao i da zaštiti i promoviše ljudska prava za sve žrtve trgovine ljudima, bez obzira na rasu, etničku pripadnost ili rod (Nacionalna Strategija 2015-2019).

Struktura NKBTLJ-a i odgovarajuće Kancelarije (KNKBTLJ) otvorena je u Oktobru 2003 godine i poklapa se sa objavljivanjem odluke o osnivanju prve međuministarske radne grupe za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu na nacionalnom nivou. Ova radna grupa je osnovana na osnovu Uredbe UNMIK-a 9.3.1 br. 2001/9 Ustavnog Okvira/Privremenih Vladinih Institucija Kosova. Po prvi put je izabran Nacionalni Predsjedavajući Nacionalne radne grupe za borbu protiv trgovine ljudima i ova obavezna odgovornost delegirana je Kancelariji za Dobro Upravljanje (Office for Good Governance) pod Kancelarijom Premijera. Radna grupa je mandatirana da draftuje po prvi put Izveštaj o stanju trgovine ljudima u Republici Kosovo.

Do Decembra 2004 godine, stalni sekretar Kancelarije premijera Kosova dostavio je Šefu misije IOM službenu notu da je osnovan Nacionalni Sekretarijat za Koordinatora borbe protiv trgovine ljudima.

Do Maja 2005 godine, Vlada Kosova imenovala je direktora Kancelarije za Dobro Upravljanje kao Nacionalnog Koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima u Republici Kosovo, a prvi mandat NKBTLJ /KNKBTLJ -a je formalizovan na osnovu člana 9.3.16 UNMIK-a Uredba br. 2001/9 Ustavnog okvira/Privremenih vladinih institucija Kosova član 1 Uredbe UNMIK-a br.2001 / 19.

Poslednjih godina jedno od najvažnijih dostignuća na oblasti borbe protiv trgovine ljudima je usvajanje Zakona iz 2013 godine o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti žrtava trgovine ljudima kojim se predviđa veliki broj kosovskih institucija i mehanizama za sprečavanje i borbu protiv trgovine ljudima i pružanje pomoći i zaštite žrtava trgovine ljudima. Da bismo dali bolju sliku oblasti za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu, u daljem tekstu predstavljamo glavne elemente mehanizma za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu, kako je definisano Zakonom br. 04 / I-218 o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti žrtava trgovine ljudima, koja se sastoji od Nacionalnog Koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, njegova kancelarija (ONKBTLJ) poznata je i kao Sekretarijat za Monitoring i Evaluaciju Nacionalnih Strategija (ili jednostavno Sekretarijat PTLj) i Nacionalni Autoritet PTLj sa svojim članovima.

Shodno članu 8 Zakona br. 04/L-218, Vlada imenuje Nacionalnog Koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, koji predsedava Nacionalni Autoritet. Kao i u dosadašnjim praksama, Koordinator je Zamenik Ministra Unutrašnjih Poslova, koji je na kraju imenovan 6 Oktobra 2015. Koordinator kontinuirano saraduje sa institucijama Nacionalnog Autoriteta i sa drugim organima za sprovođenje zakona kako bi sprečio i borio protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtve trgovine ljudima. Koordinator uz podršku Sekretarijata za Monitorisanje i evaluaciju Nacionalnih Strategija, koji funkcioniše u okviru Ministarstva Unutrašnjih Poslova, razvija, koordinira i Monitoriše sprovođenje Nacionalnog Referalnog Mehanizma kako bi se osigurala pravilna identifikacija, upućivanje, pomoć i zaštita žrtava Trgovine Ljudima, uključujući žrtve djecu, i da osiguraju adekvatnu pomoć pri zaštiti svojih ljudskih prava.

Sekretarijat za borbu protiv trgovine ljudima, kao ONKBTJ, odgovoran je za prikupljanje informacija i podataka od drugih institucija za sprovođenje Nacionalne Strategije protiv trgovine ljudima, kao i za analizu i procjenu tih informacija. Ona priprema analitičke izvještaje za Nacionalnog koordinatora koji prati i ocjenjuje obavljanje aktivnosti koje proizilaze iz Akcionog plana Strategije. Predlaže promjene i poboljšanja sistema i mehanizama nacionalne strategije kroz Nacionalnog Koordinatora i savetuje ga o koracima koje treba preduzeti u sprovođenju Strategije, podstiče povećanu transparentnost rada državnih institucija uključenih u Nacionalnu Strategiju protiv trgovine ljudima, saradnju sa drugim institucijama i civilnim društvom i pružanjem tehničkih administrativnih usluga za Inter-agencijalni tim Strategije.

Trenutno KNKBTJ čine 4 osobe u totalu - Nacionalni Koordinator, njegov asistent, direktor Direkcije za Strategiju i viši (senior) službenik za borbu protiv trgovine ljudima.

Nacionalni Autoritet za borbu protiv trgovine ljudima je mehanizam utvrđen Zakonom br. 04 / L-218, a sastoji se od svih institucija definisanih članom 6 Zakona o sprečavanju i borbe protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtava trgovine ljudima, kao i drugih relevantnih državnih institucija, uključujući i predstavnike lokalnih pružalaca usluga kako vladinih tako i nevladinih organizacija. Nacionalni Autoritet, u okviru Nacionalne Strategije i Akcionog Plana protiv trgovine ljudima, Standardnih Operativnih Procedura za žrtve trgovine ljudima, Minimalnim Standardima brige za žrtve trgovine ljudima i svim ostalim relevantnim dokumentima definiše dužnosti i odgovornosti svake institucije u sprečavanju i borbi protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtava kako bi se omogućila efikasna borba protiv trgovine ljudima i blagovremena i efikasna pomoć i zaštita ŽT na Kosovu, kako je to definisano zakonodavnom mandatom svake institucije. Institucije koje su članovi Autoriteta uključuju Ministarstvo Unutrašnjih Poslova, Kosovsku Policiju, Ministarstvo Pravde, Sudove, Državni pravobranilac, Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite, Ministarstvo Zdravlja, Ministarstvo Obrazovanja, Nauke i Tehnologije, Civilno Društvo, Donatori, itd. Autoritet se periodično sastaje i zasniva na ad hoc potrebama. Postoje i podgrupe uspostavljene i organizovane u zavisnosti od prirode pitanja koja su istražena ili diskutovana.

U skladu sa nadležnostima ONKBTLJ-a, Kancelarija razvija, koordinira i monitoriše sprovođenje nacionalnog referalnog mehanizma kako bi se osigurala ispravna identifikacija, upućivanje, pomoć i zaštita žrtava trgovine ljudima, uključujući djecu žrtve, i da se osigura da dobiju odgovarajuću pomoć dok zaštite njihova ljudska prava. Kao kancelarija NKBTJ-a, KNKBTLJ je pokretačka snaga za implementaciju nacionalnog odgovora na trgovinu ljudima sprovođenjem sveobuhvatne koordinacije i monitorisanja i izveštavanja o aktivnostima. Jedan od glavnih ishoda Kosovskog dugogodišnjeg angažmana u borbi protiv trgovine ljudima su Standardne Operativne Procedure za žrtve trgovine ljudima na Kosovu (SOP), prvi put draftovane 2004 godine, a kasnije revidirane i usvojene 2012 godine. Odobrene Standardne Operativne Procedure za trgovinu ljudima na Kosovu (SOP) pružaju smernice za sve uključene aktere, od inicijalnog upućivanja do građanskog ili krivičnog postupka i kao takve vode državnim i nedržavnim akterima za borbu protiv trgovine ljudima o tome kako osigurati odgovarajuću zaštitu i pomoć potencijalnim/pretpostavljenim žrtvama.

Koordinacija, monitorisanje i izveštavanje o implementaciji SOP-a je odgovornost ONKBTLJ-a. Da bi se definisala koja institucija ili institucije treba da preuzmu ulogu menadžera-slučajeva prilikom implementacije SOP-a, održano je nekoliko razmena sa lokalnim i međunarodnim zainteresovanim stranama, a EU projekat je organizovao tehnički sastanak za detaljnu raspravu o problemu menadžera-slučajeva u Novembru 2012. Na osnovu dogovora među članovima IMRG, SOP-i predviđaju imenovanje Socijalnih Radnika (SR) Centara za Socijalni Rad (CSR) kao menadžere slučajeva za djecu žrtve trgovine ljudima i Advokate Žrtava (AŽ) Regionalne Kancelarije za Avociranje i Asistenciju Žrtava kao Menadžeri Slučajeva za trgovane odrasle ljude. Menadžeri slučajeva pomažu i državljanima i strancima.

Od osnivanja Kancelarije, mnoge organizacije su pružile izgradnju kapaciteta nacionalnim i lokalnim institucijama, uključujući i pružaoce usluga civilnog društva. Značajan deo implementiranih aktivnosti izgradnje kapaciteta je u principu pružen u kontekstu međunarodnih (donatorskih) projekata. Ovo je takođe povezano sa činjenicom da nije postojao sistematski i strukturiran pristup razvoju ljudskih resursa u oblasti TLj, uključujući trajne resurse sa grupom lokalnih trenera za podršku NKBTJ /KNKBTLJ u borbi protiv trgovine ljudima kroz jačanje kapaciteta među lokalnih zainteresovanih stranama za borbu protiv trgovine ljudima i projekata ŽTLj. Procene potreba za Treningom koje su sproveli prethodni projekti identifikovali su slabosti u strateškim i koordinativnim nadležnostima kreatora politika, menadžera i operativnog personela praćeno sa neadekvatnim ljudskim, finansijskim i materijalnim resursima.

Izveštaj o progresu Nacionalne Strategije, pokazuje da su uloženi znatni naponi na kontinuirano povećanje kapaciteta Kosovskih institucija uključenih u razvoj i implementaciju Strateškog okvira u ovoj oblasti. Stav Vlade Kosova prema ovome je postavljen iz perspektive ljudskih prava, uzimajući u obzir da fenomen trgovine ljudima je kršenje osnovnih ljudskih prava.

Upoređivanje izveštaja NKBTLJ /KNKBTLJ od 2015 i 2016 godine, broj identifikovanih žrtava trgovine je povećan, kao i povećan je broj žrtava mlađih od 18 godina. Postoji i indikacija da postoji smanjenje broja stranih žrtava i značajno povećanje lokalnih žrtava. Međutim, u procesu sprovođenja ove PPT, identifikovane su praznine u sistemu prikupljanja podataka koji odražava i trendove predstavljene u izvještaju. Jedna od glavnih nedostataka proizilazi iz registracije žrtava koje se ponavljaju kao nove žrtve, što rezultira nedostatkom podataka o ponovljenom trgovanju (re-trgovanju) ljudima, a time i apsolutnim brojem slučajeva trgovine ljudima umesto sa incidentima trgovine ljudima.

Treba napomenuti da je zbog nedavnog političkog izbornog procesa na Kosovu, moguće je da se zamijeni Nacionalni Koordinator za borbu protiv trgovine ljudima (pozicija koju trenutno ima Zamenik Ministra Unustrašnjih Poslova - MUP) u zavisnosti od nove strukture vlasti. Iako to podrazumijeva ulaganje dodatnih napora od strane projektnog tima/konzorcijuma tako da se dobri radni odnosi uspostavljaju i sa novom Koordinatorom, postoji minimalan rizik od negativnog uticaja na implementaciju projekta uzimajući u obzir da će osoblje ONKBTLJ-a ostati ista, čime se garantuje kontinuitet potreban za isporuku planiranih usluga i podrška od strane Projekta.

4. METODOLOGIJA

Procena potreba za izgradnjU kapaciteta NKBTLJ /KNKBTLJ i ostalih članova Nacionalnog Autoriteta za borbu protiv trgovine ljudima implementirana je u bliskim konsultacijama (sastanci i intervjui) sa relevantnim zainteresovanim stranama. Informacije su prikupljene iz mnogih izvora kroz istraživanje na random mestu i intervjue ključnih zainteresovanih strana s ciljem procjene potreba i snage za podršku razvoju sveobuhvatnog programa Treninga. Podaci prikupljeni tokom ovog PPT-a korišćeni su za razmatranje i prioritetne potrebe za Treningom koje su identifikovane od zainteresovanih strana u skladu sa važećom nacionalnom politikom. Koraci u prikupljanju podataka bili su sledeći:

- KORAK 1: Pregled rada i analiza raspoloživih referentnih materijala (03-13 April 2017) - kao što su (osim projektnih dokumenata), Zakon protiv trgovine ljudima, Nacionalna strategija i Akcioni Plan 2015-2019 protiv trgovine ljudima, Zakon o Kompenzaciji Žrtava, Zakon o Zaštiti Svedoka i Zakon o zabrani diskriminacije na Kosovu, i mnogi drugi.
- KORAK 2: Intervjui sa ključnim akterima (od 6. aprila do 17. maja 2017.) (kreatori politike i predstavnici institucija koje se bave pitanjima trgovine ljudima: NKBTLJ i ONKBTLJ, Nacionalni Autoritet za borbu protiv trgovine ljudima, MRSZ, Advokati žrtava, Državni tužilac, Sudski Savet, Kosovska Policija/Direkcija za istragu trgovine ljudima, Državno Utočište ISF, Utočište NVO PVPT, Utočište NVO "Hope and Homes" i druge zainteresovane strane koje nisu članice Nacionalnog Autoriteta - Ministarstvo Pravde/Komisija za kompenzaciju žrtava i Policija/Direkcija za zaštitu svedoka) da bi dobili i analizirali njihove

perspektive u vezi sa potrebama za izgradnju kapaciteta i uspostavljanjem grupe trenera; da se prikupe informacije o svim prethodnim akcijama izgradnje kapaciteta; da se identifikuju kako neophodne veštine i kompetencije, tako i potrebe za Treningom ili druga sredstva za profesionalno usavršavanje; da prioritizuju potrebe zajedno sa njima.

- KORAK 3: Analiza (03-20 Jun 2017) svih prikupljenih informacija, i
- KORAK 4: Draftiranje (20 i 28. Jun 2017) izvještaja PPT.

Trebalo bi se naglasiti da su u finaliziranju ovog izvještaja preduzete neophodne mere za osiguranje kvaliteta, a komentari interesnih grupa su traženi u saradnji sa Kancelarijom EU.

LISTA ORGANIZOVANIH SASTANAKA I INTERVJUA				
A/A	Datum	Strane	Vrsta	Namena
1	06/4/2017	Direktorijat za zaštitu svedoka (Ministarsvo Unutrašnjih Poslova)	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
2	07/4/2017	Jedinica Istražne Policije (Ministarsvo Unutrašnjih Poslova)	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
3	10/4/2017	Komisija za kompenzaciju Žrtava (Ministarstvo Pravde)	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
4	11/4/2017	Advokati Žrtava (Ministarstvo Pravde)	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
5	12/4/2017	Savet Tužilaštva	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
6	24/04/2017	NKBTLJ /KNKBTLJ	Individualne Konsultativne diskusije	Izazovi suočavani od personela NKBTLJ-KNKBTLJ u ME i skupljanje podataka
7	26/4/2017	NKBTLJ /KNKBTLJ	Individualne Konsultativne	Izazovi suočavani od personela NKBTLJ-KNKBTLJ u ME i skupljanje

			diskusije	podataka
8	27/4/2017	NKBTLJ /KNKBTLJ	Individualne Konsultativne diskusije	Izazovi suočavani od personela NKBTLJ-KNKBTLJ u ME i skupljanje podataka
9	28/4/2017	Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
10	28/4/2017	Prihvatilište NVO- PVPT	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening
11	2/5/2017	NKBTLJ /KNKBTLJ	Individualne Konsultativne diskusije	Izazovi suočavani od personela NKBTLJ-KNKBTLJ u ME i skupljanje podataka
12	3/5/2017	NKBTLJ /KNKBTLJ & Članovi Nacionalnog Autoriteta PTLj	Grupni Sastanak	Sveukupne potrebe za izgradnju kapaciteta, izazovi i zajedničke buduće akcije
13	17/5/2017	Državna Prihvatilišta	Konsultativne diskusije	Procena Potreba za Trening

5. NALAZI (ZAKLJUČCI)

Ključno pitanje 1: Postoji potreba za izgradnju kapaciteta u strateškom planiranju, kao i M&E mehanizama

U borbi protiv trgovine ljudima potrebni su strateški pristup i pravilno razvijeni mehanizmi za monitorisanje i evaluaciju akcionih planova i implementacija nacionalnih politika i strategija PTLj. Iako je KNKBTLJ razvio ovaj pristup, ima prostora za poboljšanje kada je u pitanju kvalitet strateških ciljeva i akcija. U diskusijama sa ONKBTLJ-om podignuta su pitanja o tome kako oni utvrđuju objektivne, i kako postavljaju ciljeve i indikatore kada razviju strategiju i akcione planove i kako nastavljaju sa monitorisanjem i evaluacijom.

Naša procena je otkrila da kancelariji NKBTLJ-a treba dodatno znanje i veštine u razvoju i planiranju strategije, pisanju analitičkih izvještaja i monitorisanju i evaluaciji, zbog teškoća sa kojima se trenutno suočavaju u monitorisanju implementacije strategije i nedostatku pouzdanih alata za M&E, posebno za periodičnu procjenu postizanja objekta i rezultata. Kancelariji NKBTLJ-a takođe je potrebna dodatna podrška i izgradnja kapaciteta u opštem upravljanju i rukovodnim procesima i strukturama, posebno u pogledu koordinacije, koja utiče na način na koji se kancelarija vodi i na koji način se monitorišu procesi. Ovo je delimično zbog posebne pozicije NKBTLJ-a, kao politička pozicija koja pokriva druge zadatke osim biti NKBTLJ, a delom zbog nedostatka odgovarajućih mehanizama za M&E. U ovom smislu ova vežba PPT dovela je do potrebe da se usvoji više personalni pristup u izgradnji kapaciteta NKBTLJ-a, a posebno personela KNKBTLJ-a kao efikasnijeg načina za razvoj održivih znanja i veština unutar ključnog elementa mehanizma PTLj .

Kao što je pomenuto, u skladu sa nadležnostima ONKBTLJ-a, kancelarija razvija, koordinira i monitoriše sprovođenje nacionalnog referalnog mehanizma kako bi se osigurala ispravna identifikacija, referisanje, asistencija i zaštita žrtava trgovine ljudima, uključujući decu žrtve, i da se osigura da oni primaju adekvatnu asistenciju pri zaštiti svojih ljudskih prava. Stoga je jedno od ključnih pitanja identifikovanih tokom razgovora sa zainteresovanim stranama bila potreba za izgradnju kapaciteta u razvoju i upravljanju mehanizmima za monitorisanje i evaluaciju, kao i poboljšanje novog mehanizma za M&E.

Ključno pitanje 2: Postoji potreba za poboljšanjem angažovanja i koordinacije zainteresovanih strana.

Povećana međunarodna i lokalna saradnja za jačanje partnerstva u borbi protiv trgovine ljudima jedan je od prioritarnih objekta Nacionalne strategije PTLj 2015-2019. U pogledu lokalne saradnje i partnerstva, Nacionalna strategija PTLj ima za cilj da poboljša koordinaciju preventivnih aktivnosti i borbu protiv trgovine ljudima kako bi smanjila slučajeve trgovine ljudima do minimuma na Kosovu, a takođe ima za cilj poboljšanje koordinacije za pružanje kvalitetnih usluga žrtvama trgovine ljudima u cilju zaštite njihovog dostojanstva i sprječavanja njihovog ponovnog trgovanja (re-trgovanja).

Angažovanje i koordinacija zainteresovanih strana ima za cilj jačanje institucionalnog odgovora na trgovinu ljudima, poboljšanje implementacije SOP-a i poboljšanje koordinacije među njima. Dobra koordinacija zahtijeva strukturiran i sistematičan pristup koji se postiže kroz izvještajne sastanke, konsultacije, radionice, pisane korespondencije, multidisciplinarnе treninge, treninge na random mestu, konsultativne sesije itd. U borbi protiv trgovine ljudima relevantne institucije imaju odgovornosti u koordinaciji rada međusobno, uz primarnu odgovornost za koordinaciju pod NKBTLJ /KNKBTLJ .

Tokom intervjua jedan na jedan, Kancelarija Nacionalnog Koordinatora/Sekretarijat za borbu protiv trgovine ljudima prijavila je nedostatak koordinacije i komunikacije među zainteresovanim stranama u funkcionisanju Nacionalnog mehanizma za referisanje i implementaciji SOP-a. Zainteresovane strane su izvestili izazove u prikupljanju i širenju podataka, kao i u generisanju kvalitetnih izveštaja koji bi ukazali na strukturirane i koordinirane napore u pravcu prevencije i borbe protiv trgovine ljudima. Takođe, tokom intervjua sa zainteresovanim stranama izvestili su da često nema dovoljno zaduženih odgovornosti između aktera u smislu adekvatne koordinacije i komunikacije u bazi slučaja do slučaja. Kao što sada stoji, jedna osoba je postavljena od ONKBTJ-a da prati celokupni proces zaštite žrtava i reintegracije, što je značajna fokusna tačka za sve institucije. Koordinacija među zainteresovanim stranama trenutno se više odvija na nivou diseminacije informacija, a ne u zajedničkim akcijama u zaštiti i asistenciji žrtvi.

Stoga je identifikovana potreba za Treningom u aspektima poboljšane komunikacije i koordinacije. Postoji potreba za Treningom u smislu alata za koordinaciju i komunikaciju na zajedničkim unificiranim procedurama za praćenje i izveštavanje o trendovima trgovine ljudima.

Takođe, postoji potreba za Treningom ključnih aktera uključenih u Nacionalni mehanizam Referisanja (NMR) s ciljem jačanja institucionalnog odgovora na trgovinu ljudima, poboljšanje implementacije SOP-a i poboljšanje koordinacije među njima, posebno kada je u pitanju upravljanje slučajevima (predmetima). Verzija SOP-a zasnovana je na upravljanju slučajevima i multi-agencijskom principu.

Sa druge strane, ovaj PPT je identifikovao i samo-izjavljivanje nedostatka znanja i veština o tome kako se baviti transnacionalnom saradnjom u slučajevima trgovine ljudima. SOP-ovi su u velikoj meri zasnovani na dokumentu SOP-a iz 2008 godinu, o Priručniku TRM-EU za razvoj transnacionalnog mehanizma za referisanje trgovine ljudima u Evropi: TRM-EU (2010) od strane ICMPD-a i Italijanskog odseka za jednake mogućnosti¹ i finansirane od strane Evropske unije, i o Priručniku TRM-SEE (2009) 2 od ICMPD-a, a finansira ga USAID³. Revidirani SOP-ovi iz 2012 godine pružaju isključivo procedure koje se primjenjuju u okviru nacionalnog mehanizma, ali ne i za transnacionalni mehanizam, te je to uključeno u mandat EU projekta u toku. Zbog toga postoji potreba da se u SOP-ove koji se odnose na transnacionalni mehanizam referisanja (TMR) uključe specifičnu komponentu Treninga koju će projekat razvijati u narednom periodu.

Ključno pitanje 3: Postoji potreba za uspostavljanje održivog izvora nacionalnih trenera koji mogu da pruže trening/obuku zainteresovanim lokalnim stranama pod koordinacijom NKBTJ /KNKBTJ

Sledeća barijera koju su predstavili zainteresovane strane bila je nedostatak stabilnih resursa za trening (tj. Nacionalnih trenera) o pitanjima trgovine ljudima. Nacionalnom Koordinatoru i njegovoj kancelariji pruženo je nekoliko treninga od različitih strana, međutim treninzi su uglavnom pružani na ad hoc bazama bez sertifikacije ili kontinuiteta u stečenom znanju koje je rezultiralo nedostatkom

institucionalnog pamćenja. Slično je i situacija s izgradnjom kapaciteta članova Nacionalnog Autoriteta i lokalnih zainteresovanih strana PTLj koji su uglavnom dobili klasične treninge sa participativnim pristupom.

U prošlosti, IOM je pružio trening/obuku o pitanjima trgovine ljudima, ali u praksi to je zasnovano na učešću, a ne na profesionalnoj sertifikaciji. Od tada nema standardnog resursa za trening za NKBTLJ/KNKBTLJ i ostale članove koji se uglavnom oslanjaju na aktivnosti međunarodnih organizacija i donatorskih (posebno EU) projekata u oblastima ljudskih prava i vladavine prava. Neki dobri primeri mogu biti izveštavani, kao što je inkorporiranje treninga za sudije i tužioce koje je prethodni projekat IPA protiv trgovine ljudima pružio u standardnom nastavnom planu programa pravosudnog instituta, kao i sertifikovani trening koju je VINPRO pružio iako su ovi treninzi trajali samo 10 dana i ne mogu se smatrati naprednim sertifikovanim treninzima.

Da sumiramo, skoro svi programi za trening koji su do sada ponuđeni, nisu bili u mogućnosti pružiti potreban kontinuitet u generisanim/prenetim novim znanjima i veštinama niti su detaljno razmatrali identifikovane probleme, već su bili programi treninga koji su pokrivali ad-hoc i kratkoročne potrebe aktera uključenih u aktivnosti protiv trgovine ljudima. To je izrazila većina intervjuisanih zainteresovanih strana (uključujući MRSZ, Komisiju za kompenzaciju žrtava, Državno Prihvatilište ISF i druge zainteresovane strane iz sektora OCD) i odnosi se na nedostatak dobro opremljene grupe eksperta koja bi mogla delovati kao treneri pod vođstvom Nacionalnog Autoriteta PTLj.

Da bi se osigurala pravilna implementacija NMR i SOP-a, potrebna je stabilna grupa nacionalnih trenera. Ovakva grupa trenera će imati centralnu ulogu u daljem treningu lokalnih aktera i profesionalaca koji su direktno ili indirektno uključeni u oblast za borbu protiv trgovine ljudima. KNKBTLJ bi trebala da inicira razvoj ove grupe trenera iz različitih oblasti - vladinih agencija, organizacija za pomoć, relevantnih tela i generalne javnosti i vrši stručni trening na temu trgovine ljudima i aktivnostima u borbi protiv trgovine ljudima. Ovi treninzi treba posebno da ciljaju jedinice ili funkcije koje mogu biti u kontaktu sa žrtvama trgovine ljudima (ili potencijalnim žrtvama), trebalo bi da budu prilagođene potrebama ovih funkcija i uključuju pravni sadržaj, opis relevantnih fenomena i pružanje alata za identifikaciju Žrtava trgovine ljudima i ropstva.

Kada se identifikuje grupa trenera, prije svega postoji potreba za izgradnjom njihovih kapaciteta za trening (veštine prezentacije, priprema materijala radionica, veštine treninga itd.), Pre nego što se krene napred ka tehničkim aspektima vezanim za borbu protiv BTLj i zaštitu žrtava. Shodno tome, potrebno je izgraditi odgovarajuće kapacitete za NKBTLJ /KNKBTLJ da upravljaju trenerima i zadrže njihov interes i posvećenost.

Što se tiče tema koje treba dostaviti trenerima koji će biti u grupi trenera, treba napomenuti da se teme trebaju uzeti iz objekta strategije kako bi se osiguralo pravilno sprovođenje prethodno postavljenih objekta, koji se uglavnom fokusira na implementaciju SOP.

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Kancelarija NKBTLJ-a je u potpunosti funkcionalna 2005 godine, a od tada je puno uloženo u izgradnju kapaciteta, koje pružaju mnoge organizacije, međutim nisu održive i ne adresiraju dugoročne potrebe Kancelarije.

Ova PPT, kao što je gore navedeno, identifikovala je nekoliko pitanja kojee trebaju poboljšanje u funkcionisanju KNKBTLJ-a. Glavni postignuti zaključak je potreba za izgradnju kapaciteta NKBTLJ /KNKBTLJ (i shodno tome drugih zainteresovanih strana) u monitoringu i evaluaciji, metodologiji i alatima za prikupljanje podataka. Svi akteri prijavili su izazove u prikupljanju i širenju podataka, kao i u generisanju kvalitetnih izveštaja koji bi ukazali na strukturirane i koordinirane napore na prevenciji i borbi protiv trgovine ljudima. Mehanizmi prikupljanja podataka i okvir M & E trebaju poboljšanje kako bi se mogao monitorisati ukupan rad organa za borbu protiv trgovine ljudima i zainteresovanih strana i meriti napredak korištenjem indikatora navedenih u planiranim aktivnostima Akcionog plana 2015-2019 i šire. Paralelno sa razvojem novog mehanizma za Monitoring i Evaluaciju, postoji potreba za poboljšanjem mehanizma za prikupljanje podataka, kako bi se izbegli izazovi u identifikaciji žrtava i praćenja žrtava koje mogu više puta biti žrtve trgovine ljudima tokom njihovog življenja.

Drugo, nedostatak strateškog razvoja i veština za planiranje akcija rezultirao je u Nacionalnoj strategiji koja nema merljive objektivne i akcije i time dobro postavljen cilj i pravilno strukturirane indikatore.

To donosi zaključke do treće tačke, u vezi sa angažovanjem i koordinacijom zainteresovanih strana u rešavanju slučajeva trgovine ljudima i implementaciji poslova protiv trgovine ljudima.

Na kraju, ali ne po važnosti, kako bi se osigurala pravilna implementacija NMR i SOP-a, kao i da se obezbedi dugoročni uticaj i kvalitet usluga koje pružaju zainteresovane strane koje se bave borbom protiv trgovine ljudima, potrebno je izgraditi grupu nacionalnih trenera kroz sveobuhvatan i napredan program Treninga za Trenere koji će biti predat odabranoj grupi ljudi koji će dalje prenositi veštine i uvećati stečeno znanje. Nakon evaluacije uspešne performance učesnika tokom treninga, treba osigurati sertifikate o učešću za neformalnu validaciju veština stečenih kao sertifikovani nacionalni treneri.

Naravno, to zahtijeva i odgovarajuću izgradnju kapaciteta za NKBTLJ/KNKBTLJ za upravljanje grupom trenera i zadržavanje njihovog interesa i posvećenosti. Predloženo je da se izgradnja kapaciteta NKBTLJ-a pokriva individualnim mentorstvom i uslugama treninga, a ne tradicionalnom obukom.

U skladu sa gore navedenim nalazima i zaključcima, donose se sledeće preporuke:

- Podrška Sekretarijatu PTLj (KNKBTLJ) je neophodna za razvoj i upravljanje mehanizmima za monitorisanje i evaluaciju implementacije Nacionalne Strategije za borbu protiv trgovine ljudima/Akcionog plana - sakupljanje, analiziranje, izveštavanje i diseminacija informacija. Generalno izgradnja kapaciteta NKBTJ-a se predlaže da bude pokrivena individualnim mentorstvom i uslugama treniranja tokom implementacije projekta, a ne tradicionalnim treninzima tokom određenog perioda. Intenzitet i učestalost podrške treba planirati u skladu sa zadacima NKBTJ/KNKBTLJ u datim periodima.
- Podrška KNKBTLJ je neophodna za usklađivanje prikupljanja podataka među zainteresovanim stranama Nacionalnog Autoriteta za borbu protiv trgovine ljudima i za uspostavljanje mehanizama za poboljšanje komunikacije i koordinacije.
- Postojećoj strategiji i akcionom planu je potrebno restrukturiranje strateških objekta i indikatora. Kako sada stoji, većina njih nije merljiva i otežava monitorisanje koliko je implementacija uspešna ili ne. Zato, za KNKBTLJ se preporučuje poseban modul treninga o veštinama i znanjima strateškog planiranja, kako bi se u budućim naporima u strateškom planiranju sledile standardno dobro opravdane metodologije i pristup.
- Potrebna je izgradnja veština za sveukupni menadžment i vođstvo, posebno su neophodne za zadatke koordinacije i nesmetano i održivo funkcionisanje KNKBTLJ-a i koordinaciju sa zainteresovanim stranama. To podrazumeva i izgradnju kapaciteta kako bi se osiguralo adekvatno nadgledanje i motivacija trenera.
- Postoji potreba za treningom ključnih aktera uključenih u Nacionalni Mehanizam Referisanja (NMR) u cilju jačanja institucionalnog odgovora na trgovinu ljudima, poboljšanje implementacije SOP-a i poboljšanje koordinacije među njima, posebno kada je u pitanju upravljanje slučajevima.
- Transnacionalni Mehanizam Referisanja (TMR) mora biti uključen kao specifična komponenta za trening.
- Da bi se osigurala pravilna implementacija NMR i SOP-a, potrebna je stabilna grupa nacionalnih trenera. Ovakva uspostavljena grupa trenera bi trebalo da preuzme centralnu ulogu u daljem treningu lokalnih aktera i profesionalaca koji su direktno ili indirektno uključeni u polje borbe protiv trgovine ljudima. Specifični TzT program treba razviti posebno za ovu grupu trenera.

7. ANEKS 1: DRAFT PROGRAMA ZA TRENING

Draft Modula za Trening				
A/A	Mesec	Strane	Vrsta akcije IK	Predložen Modul Treninga
1	Oktobar 2017*	NKBTJ /KNKBTLJ	Individualno mentorstvo i treniranje 3-dana Trening radionica	Novi mehanizam za Monitorisanje i Evaluaciju Nacionalne Strategije i Akcionog Plana za borbu protiv trgovine ljudima 2015-2019
2	Oktobar-Novembar 2017*	NKBTJ /KNKBTLJ	Individualno mentorstvo i treniranje	Razvoj alata za okvir monitorisanja i evaluacije
3	Novembar- Decembar 2017*	NKBTJ /KNKBTLJ	Individualno mentorstvo i treniranje 2- dana Trening radionica	Potrebe za izgradnju kapaciteta u Strateškom Planiranju (postavljanje merljivih objekta, ciljeva, indikatora, veštine planiranja, itd.)
4	Januar 2018*	NKBTJ /KNKBTLJ	Individualno mentorstvo i treniranje 2- dana Trening radionica	Izgradnja kapaciteta u Izgradnji kapaciteta za menadžment, vođstvo i koordinaciju zainteresovanih strana.
5	Januar 2018*	NKBTJ /KNKBTLJ	Individualno mentorstvo i treniranje 3- dana Trening radionica	Izgradnja kapaciteta u prikupljanju podataka (prikupljanje, analiza, izveštavanje i diseminacija informacija) Harmonizirati prikupljanje podataka među zainteresovanim stranama Nacionalnog Autoriteta za borbu protiv trgovine ljudima i uspostaviti mehanizme za poboljšanje komunikacije i koordinacije
6	Novembar	NKBTJ	Individualno	Uspostavljanje grupe trenera i

	2017- Januar 2018*	/KNKBTLJ	mentorstvo i treniranje	zajedničkog razvoja TzT Izgradnja kapaciteta za upravljanje grupom trenera i održavanje njihove posvećenosti na visokom nivou
7	Mart- Jun 2018*	Grupa Trenera	5 do 10- dana* Trening radionica *zavisi	Osnovni trening za trenere. Osnovni i napredni treninzi vezani za TLj.
8	Mart- Jun 2018*	Zainteresovane strane	10- dana Trening radionica *	Multidisciplinarni treninzi o TLj. Nacionalni Mehanizam Referisanja - jačanje institucionalnog odgovora na trgovinu ljudima, poboljšanje implementacije SOP-a i poboljšanje koordinacije među njima, posebno kada je u pitanju upravljanje slučajevima. Transnacionalni referalni mehanizam

* Stalna podrška koja se obezbeđuje tokom čitavog projekta do završetka

** uložiti će se naponi kako bi se povećao početni predviđen broj dana u zavisnosti od moguće uštede od drugih aktivnosti treninga

*** isporuka u zavisnosti od moguće uštede od aktivnosti treninga pod Klaster 2 i 3.